

Uppföljning av tidigare granskning avseende Rikspolisstyrelsens rutiner för och kontroll av behandling av känsliga personuppgifter i det centrala kriminalunderrättsregistret, KUR

---

1 SAMMANFATTNING

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har gjort en uppföljande granskning avseende Rikspolisstyrelsens (RPS) rutiner för och kontroll av behandling av känsliga personuppgifter i det centrala kriminalunderrättsregistret (KUR).

Nämnden konstaterar att RPS har vidtagit flera åtgärder med anledning av den kritik som nämnden framförde i sitt tidigare uttalande. Nämnden har viss förståelse för att vissa ytterligare åtgärder har försenats eller utblivit med anledning av den pågående omorganisationen av polisen. Nämnden är emellertid mycket kritisk till RPS bristande logguppföljning avseende KUR under år 2013 samt till att RPS inte har upphävt de föreskrifter om användningen av KUR som blev inaktuella i och med att polisdatalagen (2010:361)(PDL) trädde ikraft.

2 BAKGRUND

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden beslutade den 11 december 2012 uttalandet "Rikspolisstyrelsens rutiner för och kontroll av behandling av känsliga personuppgifter i det centrala kriminalunderrättsregistret, KUR" (dnr 231-2012)(uttalandet). I uttalandet framförde nämnden kritik mot RPS i vissa avseenden. Kritiken gällde avsaknaden av rutiner för behandling av känsliga personuppgifter, behovet av ytterligare utbildning, bristande logguppföljning samt förekomsten av inaktuella föreskrifter. Nämnden framförde även kritik mot att känsliga personuppgifter hade registrerats i tre granskade ärenden utan att det, enligt nämnden, framstod som *absolut nödvändigt* för syftet med behandlingen.

Nämnden beslutade den 12 december 2013 att följa upp den tidigare granskningen och undersöka vilka åtgärder RPS hade vidtagit eller avsåg att vidta med anledning av uttalandet.

3 UTREDNINGEN

RPS har den 24 januari 2014 besvarat en remiss från nämndens kansli. Vidare har nämndens kansli den 14 mars 2014 granskat de tre enskilda ärenden i KUR som var föremål för kritik i uttalandet. Nämndens kansli har även inhämtat kompletterande muntliga uppgifter från RPS.

4 RPS YTTRANDE

RPS har i sitt remissvar sammanfattningsvis anfört följande.

Trots den pågående ombildningen av svensk polis har RPS vidtagit flera åtgärder med anledning av nämndens uttalande. Ytterligare åtgärder planeras dessutom under år 2014.

Rikskriminalpolisen (RKP) har i mars 2013 kompletterat sina tjänsteföreskrifter för att tydliggöra vilka befattningshavare som har befogenhet att fatta beslut om registrering av känsliga personuppgifter.

Vidare har RKP tagit fram en stämpel som beslutsfattarna ska använda vid registrering av känsliga personuppgifter i KUR. Stämpeln ska bidra till att handlingarna förses med uppgifter om hur begreppet *absolut nödvändigt* har bedömts i det enskilda fallet, vem som har fattat beslut om registreringen, när beslutet fattades och vilket lagrum som ger stöd för den aktuella behandlingen.

På uppdrag av systemägaren för KUR har Polishögskolan (PHS) löpande utbildat personal som arbetar i underrättelseverksamheten. RKP har dessutom utbildat sina egna användare av KUR. Utbildningarna innehöll särskilda avsnitt om identifiering och behandling av känsliga personuppgifter. Rättsavdelningen vid RPS har dessutom kompletterat vissa utbildningar vid PHS med ytterligare fördjupningar om PDL och känsliga personuppgifter.

På senare tid har flera av polisens informationssystem föresetts med tydlig information om behandling av känsliga personuppgifter i användargränssnittet, bland annat i samband med inloggning. Under år 2014 har RPS för avsikt att införa motsvarande information i KUR.

KUR är anslutet till polisens centrala säkerhetslogg (CSL). RPS har inte begärt några loggutdrag specifikt avseende KUR från CSL under 2013. Däremot har det gjorts många förfrågningar avseende CSL-anslutna system generellt. Det verkar huvudsakligen ha skett på förekommen anledning.

RPS har dock uppmanat behöriga befattningshavare i den egna organisationen och vid polismyndigheterna att öka frekvensen av återkommande loggkontroller. RPS har även presenterat förslag på olika sorters stickprovskontroller som kan genomföras.

RPS har utfärdat flera föreskrifter med relevans för KUR.¹ Med anledning av den pågående omorganisationen av polisen har RPS däremot inte prioriterat att uppdatera den föreskrift² som specifikt reglerar användningen av KUR (FAP 447-1). Det pågår ett arbete med att upphäva föreskriften och ersätta den med en annan typ av styrdokument. Dessutom pågår det ett arbete med att ta fram ändamålsenliga bestämmelser för KUR, vilka ska beslutas under år 2014.

5 NÄMNDENS IAKTAGELSER

Föreskrifter

Enligt uppgift från RPS kommer FAP 447-1 att upphöra att gälla från den 31 maj 2014. RPS har vidare uppgett att de bestämmelser om användningen av KUR som ska ersätta FAP 447-1 kommer att gälla från den 1 juni 2014.

Nämnden har inte kunnat granska RPS nya bestämmelser om användningen av KUR inom ramen för det här ärendet. Det beror på att RPS arbete med att ta fram dem har blivit försenat och att beslutsdatumet därför gång på gång har flyttats fram.

Granskade ärenden

Vid granskningen av de tre ärendena som var föremål för kritik i uttalandet förekom det inte längre några känsliga personuppgifter. Det framgick av KUR att det hade gjorts ändringar i dessa ärenden den 25 september 2013. Enligt RPS bestod ändringarna sannolikt i att de känsliga personuppgifterna hade raderats.

6 NÄMNDENS BEDÖMNING

Beslut om behandling av känsliga personuppgifter

I uttalandet konstaterade nämnden att RPS helt saknade särskilda rutiner för behandlingen av känsliga personuppgifter i KUR samt att det innebär att ett stort ansvar för att regelverket efterföljs har lagts på var och en av de personer som har behörighet att registrera uppgifter i KUR.

Nämnden noterar att RPS nu har förtydligat vilka befattningshavare som har befogenhet att fatta beslut om registrering av känsliga personuppgifter.

---

¹ RPSFS 2011:11 **FAP 171-3**, Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om behandling av personuppgifter i Polisens brottsbekämpande verksamhet; RPSFS 2009:4 **FAP 174-1**, Rikspolisstyrelsens föreskrifter om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT och RPSFS 2008:9 **FAP 447-1**, Rikspolisstyrelsens föreskrifter om det nationella kriminalunderrättsregistret (KUR), särskilda undersökningar och Europols informationssystem (EIS).

² **FAP 447-1** (se fotnot 1).

Framtagandet av ovan nämnda stämpel kan också bidra till att beslutsfattarna överväger, motiverar och dokumenterar beslut om registrering av känsliga personuppgifter i större utsträckning. Det kan i sin tur underlätta bedömningen vid omprövning och granskning av beslut om registrering av känsliga personuppgifter.

Utbildning och information

I uttalandet betonade nämnden vikten av att KUR-användarna får utbildning i identifiering och hantering av känsliga personuppgifter.

Nämnden noterar att RPS har uppgett att utbildningsinsatser i fråga om personuppgiftsbehandling och användning av KUR har vidtagits. Nämnden understryker vikten av att de befattningshavare som har befogenhet att fatta beslut om registrering av känsliga personuppgifter får kontinuerlig vidareutbildning i ämnet.

Nämnden välkomnar RPS avsikt att införa information om känsliga personuppgifter och regler för behandling av dessa direkt i användargränssnittet i KUR.

Logguppföljning

I uttalandet betonade nämnden att interna kontrollfunktioner, såsom återkommande logguppföljning, är viktiga verktyg för att säkerställa att personuppgiftsbehandling sker i enlighet med lag samt för att förebygga och upptäcka felaktig behandling av personuppgifter.

RPS har i sitt remissvar uppgett att någon logguppföljning specifikt avseende KUR inte har skett under år 2013, trots att nämnden i uttalandet kritiserade bristen i detta avseende. Nämnden har även i andra sammanhang uttalat kritik mot RPS bristande logguppföljning.³

Nämnden ser allvarligt på RPS underlåtenhet att vidta åtgärder med anledning av den kritik som har framförts avseende styrelsens bristande internkontroll. Nämnden förutsätter att RPS omgående vidtar verksamma åtgärder för att åstadkomma återkommande logguppföljning avseende KUR, såväl förebyggande som reaktiv.

---

³ Se t.ex. nämndens uttalanden den 22 januari 2013 beträffande det allmänna spaningsregistret (dnr 15-2013) och den 14 februari 2014 beträffande penningtvätsregistret (dnr 111-2013).

Föreskrifter

I uttalandet betonade nämnden att RPS föreskrifter om användningen av KUR (FAP 447-1) bör uppdateras för att avspegla regleringen i PDL.

Nämnden är medveten om att den omorganisation som polisen genomgår är resurskrävande och det i flera avseenden är oklart hur den nya Polismyndigheten kommer att vara organiserad. Mot bakgrund av detta är det möjligen förståeligt att RPS inte har prioriterat att uppdatera FAP 447-1 trots att nämnden påpekade denna brist i uttalandet.

Föreskrifterna har emellertid varit inaktuella i mer än två års tid. Nämnden ser allvarligt på att de delar av FAP 447-1 som hänvisar till och grundar sig på upphävda författningar kvarstår oförändrade under så lång tid. Det finns en risk att den enskilde användaren på grund av detta vilseleds i fråga om gällande rätt.

Nämnden noterar att RPS har uppgett att FAP 447-1 ska upphöra att gälla från den 31 maj 2014 och ersättas med nya bestämmelser om användningen av KUR. Enligt nämnden bör de inaktuella delarna av FAP 447-1 genast upphävas oavsett hur arbetet med de nya bestämmelserna fortskrider.

Granskade ärenden

Nämnden konstaterar att de tre ärendena som var föremål för kritik i uttalandet inte längre innehöll några känsliga personuppgifter vid granskningstillfället den 14 mars 2014. Uppgifterna synes ha raderats den 25 september 2013. Uppgifterna har i sådant fall behandlats i ytterligare drygt nio månader efter det att nämnden uttalat att behandlingen var otillåten. En sådan tidsutdräkt är inte acceptabel. Uppgifterna borde enligt nämndens uppfattning ha raderats snarast möjligt efter det att RPS tagit del av nämndens uttalande.

Sändlista:

Rikspolisstyrelsen

Kopia för kännedom:

Datainspektionen